

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
TEISĖS DEPARTAMENTAS**

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS
RESPUBLIKOS VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ ĮSTATYMO 4 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO Nr. XIP-4894“ PROJEKTO (TOLIAU – NUTARIMO
PROJEKTAS)**

(Nr.13-0054-02-IS) (Nr. 13-1245-02)

2013-05-30 Nr. NV-271

Vilnius

Įvertinę nutarimo projekto atitiktį įstatymams, Vyriausybės nutarimams bei teisės technikos reikalavimams, pažymime, kad pastabų ir pasiūlymų neturime.

2 - ojo teisinės ekspertizės skyriaus vedėja

Ieva Peciukonienė

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KANCELIARIJOS
TEISĖS DEPARTAMENTAS

IŠVADA
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ ĮSTATYMO 56 IR 92
STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO

2011-06-10 Nr. XIP-3298

Vilnius

Įvertinę projektą pagal jo santykį su Konstitucija, galiojančiais įstatymais bei juridinės technikos taisyklėmis, teikiame šias pastabas:

1. Projekte nurodyti keičiamo įstatymo oficialaus paskelbimo šaltiniai turi būti papildyti šiomis nuorodomis: „2009, Nr. 93-3986; 2010, Nr. 25-1174; 2011, Nr. 2-36”.

2. Projekto 1 straipsnio 2 dalies (keičiamo įstatymo 56 straipsnio 4 dalies 2 punktas) nuostata diskutuotina loginės struktūros požiūriu. Terminas „*naujos paslaugos ir darbai*” savaime reiškia, kad jie yra *kiti*, nei prieš tai buvę (pirkti), todėl šiuo atveju netinka nuoroda, kad jie yra „*tokie pat*”. Pažymėtina, kad Europos Sąjungos teisės aktuose (Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/18/EB su vėlesniais pakeitimais), kurie įgyvendinti keičiamo įstatymo nuostatomis, taip pat vartojama formuluotė *panašūs darbai arba paslaugos*. Taip pat atkreiptinas dėmesys į tai, kad siekiant užtikrinti, kad nebūtų piktnaudžiaujama įstatymo suteikta teise, įstatyme yra nustatyta, kad panašūs darbai ar paslaugos gali būti perkami tik esant visoms šioms sąlygoms: ankstesnė sutartis, pagal kurią buvo pirkti panašūs darbai ar paslaugos iš to paties tiekėjo, buvo sudaryta konkurso būdu; skelbiant konkursą buvo atsižvelgta į galimų papildomų darbų ar paslaugų vertę; apie galimybę pirkti buvo nurodyta skelbime apie pirkimą; visi pirkimai turi būti skirti tam pačiam projektui vykdyti; pirkimų sutarčių trukmė negali būti ilgesnė kaip 3 metai, skaičiuojant nuo pradinės pirkimo sutarties sudarymo.

3. Projekto 3 straipsnis, nustatantis projekto nuostatų taikymo taisyklę, tikslintinas. Reikėtų nustatyti, koku veiksmu ar įvykiu apibrėžiama pirkimo procedūrų pradžia. Taip pat reikėtų atsakyti galimai klaidinančios nuorodos į Viešųjų pirkimų įstatymo oficialaus paskelbimo šaltinius, ir šią nuostatą formuluoti, pavyzdžiui, taip: „... procedūros tęsiamos pagal Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo nuostatas, galiojusias iki šio įstatymo įsigaliojimo”.

4. Atkreipiame dėmesį, kad Viešųjų pirkimų įstatymas buvo pakeistas 2010 m. gruodžio 23d., todėl vadovaujantis Seimo statuto 135 straipsnio 7 dalimi, šio įstatymo pakeitimo įstatymo

projektas gali būti pateikiamas Seimo plenariniame posėdyje ne anksčiau kaip 6 mėnesiai po to įstatymo priėmimo, nebent jį teiktų Vyriausybė ar 1/5 visų Seimo narių.

Teisės departamento direktorius
Kabišaitis

Andrius

D. Petrauskaitė
P. Žukauskas

Lietuvos Respublikos Seimo Kanceliarija, © 2013

EUROPOS TEISĖS DEPARTAMENTO IŠVADA Viešųjų pirkimų įstatymo 56 ir 92 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui	XIP-3298
--	----------

Lietuvos Respublikos Seimui

2011-06-

Nr.

I 2011-06-08

Nr. XIP-3298

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ ĮSTATYMO 56 IR 92 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO ATITIKTIES EUROPOS SAJUNGOS TEISEI

Išnagrinėję Lietuvos Respublikos Seimo pateiktą derinti Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo 56 ir 92 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIP-3298 (toliau – Įstatymo projektas), pažymime, kad Įstatymo projektu siūlomi keisti Viešųjų pirkimų įstatymų 56 ir 92 straipsniai įgyvendina 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/18/EB dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo (OL 2004 m. *specialusis leidimas* 6 skyrius, 7 tomas, p. 132) (toliau – Direktyva 2004/18/EB) nuostatas, todėl juos keičiant turi būti užtikrinta, kad nebus pažeisti Direktyvos 2004/18/EB reikalavimai. Šiuo aspektu pastebėtina, kad Įstatymo projekto 1 straipsnis turėtų būti vertinamas dėl jo atitikties Direktyvos 2004/18/EB 31 straipsnio 4 punktui.

Kiek tai susiję su papildomai sudarytų pirkimo sutarčių kaina (Įstatymo projekto 1 straipsnio 1 dalis), pastebėtina, kad Direktyvos 2004/18/EB 31 straipsnio 4 punkte nurodyta, kad bendra sutarčių, sudarytų dėl papildomų darbų arba paslaugų, vertė neturi viršyti 50% pradinės pirkimo sutarties sumos. Nors minėta Direktyvos 2004/18/EB nuostata nedraudžia valstybėms narėms taikyti griežtesnių apribojimų, vis dėlto, manytume, kad Įstatymo projekto 1 straipsnio 1 dalies nuostata, kuria siūloma apriboti perkančiosios organizacijos galimybę taikyti derybų procedūrą neskelbiant naujo skelbimo apie pirkimą, galėtų būti vertinama kaip neproporcingai ribojanti perkančiosios organizacijos teises. Šiuo aspektu pastebėtina, kad Įstatymo projekto tikslas – skaidrinti viešuosius pirkimus, užkirsti galimybę perkančiajai organizacijai piktnaudžiauti teise sudaryti sutartį neskelbiamų derybų būdu yra tapatus Direktyvos 2004/18/EB tikslui, todėl manytina, kad, priešingai nei nurodyta aiškinamajame rašte, Direktyvoje 2004/18/EB įtvirtintas reikalavimas, kad bendra sutarčių, sudarytų dėl papildomų darbų ar paslaugų vertė neviršytų 50% pradinės pirkimo sutarties sumos, laikytinas objektyviai pagrįstu ir užtikrinančiu viešųjų pirkimų skaidrumą (kadangi Komisija, teikdama pasiūlymą dėl Direktyvos 2004/18/EB nuostatų, rėmėsi įvairiomis studijomis, apskaičiavimais ir, mūsų nuomone, pasiūlė tokius saugiklius, kurie atitinka Direktyvos 2004/18/EB tikslus). Tiesa, Įstatymo projekto aiškinamajame rašte nėra nurodyta, kokiais objektyviais kriterijais remiantis siūloma įtvirtinti 15% maksimalią ribą. Mūsų nuomone, Viešųjų pirkimų įstatymo 56 straipsnio 4 dalies 1 punktą (ir atitinkamai Direktyvos 2004/18/EB 31 straipsnio 4 dalies a punktą) užtikrina neskelbiamų derybų būdu vykdomo viešojo pirkimo skaidrumą, kadangi jis taikomas ne bet kokių papildomų darbų ar paslaugų pirkimui, o tik tokių, kurie perkami dėl aplinkybių, kurių nebuvo galima numatyti, be to, tokių darbų ar paslaugų teikėju gali būti tik ūkio subjektai, su kuriais sudaryta viešųjų darbų ar paslaugų pirkimo sutartis (t.y. jie atrinkti pagal „normalią“ viešųjų pirkimų procedūrą). Galiausiai pažymėtina, kad Europos Komisija, vertindama viešųjų pirkimų skaidrumą ir teisėtumą, praktikoje laikosi nuomonės, kad Direktyvos 2004/18/EB 31 straipsnio

reikalavimus atitinka tokie papildomų darbų ar paslaugų pirkimai, kai bendra sutarčių, sudarytų dėl papildomų darbų arba paslaugų, vertė neviršija 50% pradinės pirkimo sutarties sumos (žr., pvz., 2010 m. gruodžio 17 d. Europos Komisijos pareikštą ieškinį Graikijos Respublikai (byla C- 601/10)), todėl svarstytinas Įstatymo projekto 1 straipsnio 1 dalies pagrindumas ir tikslingumas. Analogiškai siūlome apsvarstyti, ar Įstatymo projekto 2 straipsnio nuostata taip pat negalėtų būti vertinama kaip pernelyg apsunkinanti viešųjų pirkimų procedūras ir viršijanti tai, kas būtina tikslui pasiekti.

Kiek tai susiję su Viešųjų pirkimų įstatymo 56 straipsnio 4 dalies 2 punkto pakeitimu, kuriuo siūloma apriboti perkančiosios organizacijos teisę neskelbiamų derybų būdu pirkti tik tokius pat, o ne panašius darbus (Įstatymo projekto 1 straipsnio 2 dalis), pastebėtina, kad siūloma keisti nuostata įgyvendina Direktyvos 2004/18/EB 31 straipsnio 4 dalies b punktą, kuriame nurodyta, kad neskelbiamų derybų būdu gali būti perkami *nauji* darbai ar paslaugos, kurie yra *pakartojimas panašių darbų arba paslaugų*, patiktų tam pačiam ūkio subjektui, su kuriuo perkančioji organizacija sudarė ankstesnę sutartį, remiantis atvira arba ribota procedūromis. Nors ši Direktyvos 2004/18/EB 31 straipsnio nuostata Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktikoje nėra išaiškinta, vis dėlto Europos Sąjungos Teisingumo Teismas savo sprendimuose (žr., pvz., 2009 m. gruodžio 10 d. Sprendimą *Europos Komisija prieš Prancūzijos Respubliką* (C-299/08, Rink. p. I-11587), ne kartą yra pažymėjęs, jog, nors Direktyva 2004/18/EB nesiekia visiškai suderinti viešųjų pirkimų sistemų valstybėse narėse, viešųjų pirkimų procedūros, kuriomis valstybėms narėms leidžiama naudotis, yra išsamiai išvardytos šios direktyvos 28 straipsnyje. Pagal minėtą 28 straipsnį perkančiosios organizacijos viešojo pirkimo sutartis turi sudaryti arba atviro ar riboto konkurso būdu, arba, esant Direktyvos 2004/18/EB 29 straipsnyje aiškiai numatytoms ypatingoms aplinkybėms, konkurencinio dialogo būdu, arba, esant jos 30 ir 31 straipsniuose *aiškiai įvardytoms aplinkybėms*, derybų būdu. Viešojo pirkimo sutartis sudaryti taikant kitas procedūras šioje direktyvoje neleidžiama. Mūsų nuomone, tai iš esmės reiškia, kad Direktyvos 2004/18/EB 31 straipsnio 4 dalies b punkto, kuriame nurodyta, kad neskelbiamų derybų būdu gali būti perkami „*nauji* darbai ar paslaugos, kurie yra pakartojimas *panašių* darbų ar paslaugų <...>“ nuostata laikytina aiškiai įvardyta aplinkybe, todėl jos neatitiktų tokia nuostata, kaip siūloma įtvirtinti Įstatymo projekto 1 straipsnio 2 dalyje, kuria siūloma leisti perkančiajai organizacijai pirkti tik *tokius pat* darbus ar paslaugas. Mūsų nuomone, toks apribojimas negalėtų būti pagrįstas skaidrumo užtikrinimo tikslu, kadangi minėtoje Direktyvos 2004/18/EB nuostatoje ir ją įgyvendinančiame Viešųjų pirkimų įstatymo 56 straipsnyje nurodyta, kad tokių panašių papildomų darbų pirkimo galimybė privalo būti nurodyta skelbime apie pirkimą, be to, skelbiant konkursą privaloma atsižvelgti ir į tokių papildomų pirkimų vertę. Maža to, praktikoje sunkiai įsivaizduojama situacija, kada perkančiajai organizacijai galėtų kilti poreikis pirkti tokius pačius, o ne panašius darbus ar paslaugas, taip pat neaišku pagal ką būtų vertinamas darbų tapatumas (pvz., statybos darbai kitame objekte būtų tapatūs ar panašūs?).

Generalinio direktoriaus pavaduotojas
Dieninis

Karolis

Laura Liubertaitė, tel. (8 5) 266 3688, el. p. l.liubertaite@etd.lt